

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 20 coroane.
Pe jumătate de an — — — — — 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Apucături desperate.

De un timp încoace zierele maghiare lansează în lumea mare fel de fel de vești alarmante și tendențioase, menite a nutri speranțe în publicul lor enervat și setos de știri senzaționale. Se știe, că Maghiarii așteaptă mântuirea integrității teritoriale a Ungariei dela răspândirea și învingerea în toată lumea a ideilor anarhice ale bolșevismului. Nu e mirare deci, dacă guvernul republicii maghiare promovează mișcările bolșeviste și tolerează disordine ce răsare în urma lor. Dă sprijinul său la formarea de trupe irregulare și de bande săcuiești, ca să maltrateze și să jefuiască populația română pașnică de pe teritoriul neocupat încă de armata română.

Consiliul nostru dirigent din Sibiu are date neîndoioase, că propaganda bolșevistă și greva muncitorilor din Ardeal, aplanată de curând, au fost puse la cale de oficialitatea și funcționarii maghiari cu scopul de a compromite opera de pacificare a armatei române și a distruge organizarea regatului român întregit.

În nădejdea, că aceasta propagandă bolșevistă va reuși, presa maghiară o alimentează zi de zi cu știri fantastice și pervertiri ale adevărului. Afirmă cu toată hotărârea, că trupele române au primit ordin de retragere pe linia demarcațională, ba în curând vor evacua întreg Ardealul, fiind inficiale de microbii bolșevismului. În Basarabia au izbucnit revoluție contra stăpânirii românești. În Cluj Românii au deținut un oficer francez. Avertismentul puterilor entente, întrunite la congresul de pace, referitor la ocupările cu forța s'ar raportă în primul loc la armata eliberatoare română. Calumniază armata română, că ar comite vandalisme și atrocități.

Nu ne mirăm de aceasta ținută, de acest rol al presei maghiare. Obiectivitatea și sinceritatea n'a fost nici când atributul acestei ziaristice. În trecutul apropiat se întreceau în preamărirea Kaiserului și glorificau și admirau armele lui „nebiruite”, azi aduc omagii și asigură de dragostea lor armata franceză și caută prietenia Sârbilor, altădată „ucigași și comitaci”. Odinioară erau iperloiali și încărcau de laude pe fostul rege Carol și divinizau pe regina Zita, azi se prefac a fi republicani din convingere și cei mai intrasingenți și vechi apostoli ai democrației și ai ideilor lui Wilson. N'au fost nici când imperialiști și n'au dorit adnexarea de teritorii străine. S'au nuzit să trăiască în cele mai bune raporturi cu statele vecine.

Târâți în războiul de nemți, cu cari nici când n'au vrut să aibă alianță, au purtat numai luptă de apărare a statului lor milenar, cu libertăți largi pentru toate neamurile.

Scârbă și disgust produc în sufletul oamenilor cu simț moral aceasta prefăcătorie și mistificare a adevărului. Păcătoasă, plină de ură și șovinism a fost ziaristica maghiară și în trecut. Nu și-a schimbat firea nici în fața dezastrului, la care în măsură mare a contribuit. E deamă de caracterul etnic a poporului ales, ce o are în stăpânire.

Noi să fim calmi, disciplinați și cu deplină încredere în dreptatea cauzei noastre.

Strigătul vremii.

Un sentiment general, din ce în ce mai limpede și mai hotărât, se desface din toate câte le-am suferit: nevoia de-o altă viață.

O altă lume, cu alte întocmiri, cu altfel de conducători — iată ce e în așteptarea tuturor. Cum se deschid isvoare proaspete în urma unei adânci sguđuiri telurice, așa din sbuciumările prin cari am trecut a izbucnit lumina aceasta neașteptată, care ne-a arătat deodată în ce infern de minciuni ne-am deprins a trăi, și ce putredă și de aruncat în foc e toată îmbrăcămintea asta de forme deșerte sub care ne ascundem mulțimea păcatelor ce ne-au îngenunchiat. Noi n'am stat nicio dată să ne întrebăm ce-a urmărit politica noastră, ce-au vrut să facă din țara asta cărmuitorii noștri. A fost vre-un plan de muncă susținut în vre-o direcție? Au avut partidele noastre politice vr'o țintă lămurită, vre-o continuitate de acțiune, în acea nenorocită pânză a Penelopei, care trebuia să fie organizarea țării, și pe care au țeșut-o și-au destrămat-o că par'că numai pentru isprava asta se succedau la putere?

În școală, în administrație, în armată n'a fost nici un fel de îndrumare, nici un fel de pregătire indicată și cerută de însușirile, nevoile și aspirațiunile neamului nostru.

O prăpastie pururea deschisă sta între popor și conducătorii lui. De-o parte numai datorii — de alta numai drepturi. Și nici o încercare serioasă nu s'a făcut pentru a se întinde o punte între cele două lumi. Se va umplea oare prăpastia aceasta cu sutele de mii de leșuri pe cari tu mai ales, țărănime harnică și îndurătoare,

le-ai dat jertfă unui ideal, despre care nimeni nu ți-a vorbit spre care nimeni nu te-a îndreptat? Nu știi, zău. Ceeace știm însă cu toții e că, în felul cum a trăit, nu se mai poate trăi, — că focul acesta grozav prin care am trecut, și care încă nu e strâns, trebuie să ardă tot putregaiul, toată stricăciunea din noi, ca să ne putem învrednici de viața cea nouă, care ne așteaptă la capătul atâtor suferinți. Astfel toată dreptatea pentru care am sângerat și toate revendicările noastre, dincolo de munții și de apele, cari ne-au despărțit, nu ne vor folosi la nimic. Vom fi aceiași ticăloși pe-o suprafață mai mare.

Ne trebuiau, firește, și Basarabia, și Bucovina, și Ardealul cu Banatul, ca să ne vedem țara întregită și neamul „statornicit în vechile lui drepturi”. Dar tot așa de strigătoare nevoie avem de un om, care să cunoască adânc rănilile noastre și să nu se gândească decât la vindecarea lor. Omul acesta nu trebuie să aibă nici partid de procopsit, — nimic din știutele păcate ale politicianului să nu-l stânjenească în acțiunea lui mântuitoare. Să fie puternic nu prin mulțimea ciracilor interesați, ci prin spiritul lui de dreptate, prin marea lui dragoste de popor și mai ales prin aceea, sfânta lăpădare de sine și contopire în ființa neamului, care a fost în toate vremile taină și forța cea adevărată a eroului. Din viața lui curată, lipsită de orice deșertăciune, și din largă înțelegere a vremii lui să-și tragă prestigiul și autoritatea de care un conducător are nevoie. Îl vom cunoaște când va veni. În jurul lui se vor strânge dela sine, fără chemări de trâmbiși, toți oamenii cu adevărați cinstiți ai țării, și fără tocmești negustorești, toată marea lor putere tăcută se va pune în slujba puterii lui.

Așa se va alcătui partidul pe care-l cere conștiința publică de azi, partidul de „refacere” națională, pe care cu toții îl așteptăm cu atâta încordare de suflet, cu atâta credință, încât nu se poate să nu vie...
(Din „Dacia”) A. Vlahuță.

Ce vi-se pare de Hristos?

Al cui fiu este El?

(Mateiu 21, 42.)

De F. Bettex. Trad. de N. Tandreu, preot.

(Urmare.)

Când îmi arde mie casa și eu cu toți ai mei ne aflăm în cel mai mare pericol, n'ar fi oare o nebulie din partea mea, ca să nu primesc

îndată serviciul pompierilor grăbiți spre ajutor, ci să aștept până nu se explică, că tocmai acum arde și în Peking, ori în New-York și că și aceia au pompieri? Cu toate acestea și fiecare întrebare de spirit are drept la răspuns. Așa vom răspunde și noi ș. a. mai întâi, că noi aceea n'o știm. A doua oră: noi firește rămânem pe lângă aceea, că și toate acele lumi sunt decăzute dela Dumnezeu; iar faptul, că și pe acele obvin, conform demonstrării, aceleași stări materiale și aceleași legi naturale ca și aici și că și acolo stăpânește moartea și deșertăciunea, este o dovadă pentru noi, că nici acele lumi nu aparțin raiului sau împărăției ceriului; și părerea deja destul de des exprimată, că în stele ar locul cel fericiți, o socotim tocmai așa de neîntemeiată ca și aceea, că ei ar locul undeva pe o insulă încă necunoscută a oceanului pacific; pentrucă: „carnea și sângele nu vor putea moșteni împărăția lui Dumnezeu”. Tot asemenea ne vorbește despre căderea acelor lumi și faptul, că într-o parte sau în alta se ivesc strălucind în flăcări stele, cari apoi pe încetul iar se sting și în 2 sau 3 ani dispar fără de nici o urmă. O apariție, care-l face chiar și pe fizicianii necredincioși Bibliei să se gândească la o conflagrațiune universală, împreună cu nimicirea milioanei de creaturi.

Că apoi Hristos — atunci când a voit să mântuiască acest univers decăzut — s'a arătat pe pământ și nu pe Sirius sau pe Wega, a făcut-o posibil din temeiul înjosirii sale cu un anumit scop, întocmai precum n'a vrut să se nască în Memphis sau Atena, nici în Roma, capitala lumii de odinioară, nici chiar în Ierusalim, cetatea cea sfântă, ci numai în cel mai mic sâtu-leț al Iudeei, în Betlehem; și apoi probabil și de aceea, pentrucă pământul este poate tocmai acel punct în univers, unde decăderea este mai mare. Apoi dacă Hristos a învins într'un loc pe Satana, creatura cea căzută dela Dumnezeu, atunci solia de aici satisface și celorlalte lumi; repetiția faptei nu mai este de lipsă, întocmai cum se întâmplă și pe pământ, că prin o luptă decisivă, dată adeseori într'un sat neînsemnat, întreagă împărăție împreună cu capitala ei ajunge în mâinile învingătorului. Și dacă alții se miră deja, că deși au trecut 19 sute de ani dela moartea și cuvintele lui: „Săvârșitu-s'a" și mântuirea cea făgăduită totuși nu s'a îndeplinit în

lume, noi tocmai în aceasta trebuie să avem o dovadă despre mărimea cea colosală a operei de mântuire. Noi nu credem apoi că Hristos după moartea sa ar petrece într'o liniște comodă, până sosește timpul, ca să introducă în lume împărăția lui Dumnezeu, ci mai vârtos, că el cu aceeași nerăbdare — dacă e permisă această expresiune — așteaptă să ne mântuiască pe noi, cu care așteptăm și noi această mântuire. Ba, de sigur că el mai mult se dorește după noi, decum îl dorim noi pe el. Că el apoi întocmai precum a predicat milioanei de oameni, cari pe vremea lui Noe n'au crezut în el și de aceea au trebuit să rabde 2000 de ani cătușile întunecului, tot așa își vestește și acum în lumile cele multe moartea sa, se arată de biruitorul morții și al infernului, pregătește și sfințește diferitele lăcașuri din împărăția tatălui său; și că el după terminarea acestei opere mărețe nu va mai întârziă nici o secundă, ca în sfârșit să producă mântuirea întregului univers. El învață doar apriat, „că el s'a dus într'o țară departe să-și caute lui-și împărăție (Luca 19, 12, 15); și apostolul ne tâlcuiește, „și printr'insul să împace toate cu sine, făcând pace prin sângele crucii lui, printr'insul ori cele de pe pământ, ori cele din ceriuri” (Coloseni 1, 20, vezi și Evrei 2, 23). O mare taină dumnezeiască! (Va urmă).

Învățământul limbei maghiare în preparandia (școala normală) română din Arad.

— Fragment din monografia Institutului. —

De Dr. T. Botiș.

(Urmare.)

Tot vizitei comisariului Dr. Jancsó se poate mulțumi, că examenele de calificare se regulă prin un nou regulament, întocmit conform cerințelor pedagogice.

Prin acest regulament procedura la examenele de calificare învățătorească intră în ogașul ei natural, dar pretensiunile cu privire la răspândirea limbei maghiare prin o propunere mai intensivă a ei, nu încetară, ci se înmulțiră. Ordinațiunea ministerială din 5 Iunie 1902, Nr. 30332, pretinde pentru învățământul limbei maghiare în școlile populare nemaghiare un număr de ore egal cu cel reclamat de limba maternă.

La sfârșitul anului școlar 1902-3 inspectorul regesc de școli Varjassy Árpád, bazându-se pe un ordin ministerial către metropolia din

Sibiu¹⁾, deneagă iscălirea diplomelor învățărești din motivul, că nu sunt scrise și liberate și în limba maghiară²⁾. Mai veni apoi — tot în acest an — inspectorul regesc cu pretensiunea, ca pentru o mai bună isusire a limbei maghiare și o direcțiune practică, afară de studiul acestei limbi să se mai predea cel puțin încă un obiect de învățământ în limba maghiară și anume istoria ori matematica³⁾. Primii însă din partea Consistorului eparhial răspunsul, că Statutul organic al bisericii ortodox-române din Ungaria și Transilvania nu permite o astfel de modificare în învățământul confesional român. O asemenea pretensiune n'are nici un temei în legile statului și că bilinguitatea în propunerea obiectelor de învățământ este în contradicțiune cu principiile pedagogice, prin urmare nu se află nici îndemnat, nici îndatorat a dispune în sensul dorinței inspectorului, a cărui sferă de activitate se mărginește la inspecțiune și control față de școlile confesionale⁴⁾.

Se dispune apoi, ca în actele oficioase, în deosebi în testimonii, certificate, diplome, registre, harte geografice și cărți școlare să se folosească numirea oficioasă și legală a comunelor și a comitatului așa precum sunt îndreptate și stabilite în consemnarea oficioasă⁵⁾. Controlul se estinde apoi și asupra cărților de școală. În anul 1905 ministrul cere conspectul manualelor, se se propun în preparandie⁶⁾.

În privința manualelor urmă ordinul special al ministrului, ca în preparandie să se folosească cu începerea anului școlar 1907/8, numai astfel de manuale, în cari, conform §-ului 5 din articolul de lege IV—1898, numele localităților e cel oficios maghiar⁷⁾. Cărțile de școală, cari nu corespundeau acestei cerinți, fură oprite.

Aceste ordinațiuni ministeriale, cu privire la cărțile școlare dădu ansă la multe încurcături și supărări. Manuale tipărite existente nu puteau fi înlocuite în pripă cu altele, căci nu erau, iar întocmirea și tipărirea de manuale nouă și în consonanță cu pretensiunile guvernului reclamă timp mai îndelungat, muncă și spese considerabile, cari pe lângă tot zelul și bunăvoința superiorităților-diecezan și-a corpului nostru didactic cu greu se puteau învinge.

De o procedură mai indulgentă în executarea legii și o considerare la greutatea mari ce întâmpinau instituturile noastre în privința manualelor școlare, nu putea fi vorba. În un alt ordin ministrul atrage atențiunea episcopului diecezan asupra stărilor de nesuferit („tarthatatlan”), ce există în preparandia din Arad în privința cărților școlare, ce se folosesc. Unele studii se propun din manuale oprite și nu după planul de învățământ întocmit, altele din scripte litografiate. Cere să i-se înainteze câte un exemplar din aceste manuale litografiate și somează pe episcopul, ca până la 1 August 1908 să dispună, ca

Catacombele din Kiev.

De H. Roscoșni.

Kievul de azi este un oraș nou, modern, cu clădiri impunătoare și vederi frumoase; din Kievul de odinioară n'a mai rămas aproape nici o urmă, fiindcă focul din 1811 a nimicit totul. Kievul eră capitală de guvernământ și reședință permanentă a guvernatorului; are din punctul de vedere geografic însemnătatea orașelor mărețe și prin istoricul lor, și prin înfățișarea lor; iar din punctul de vedere strategic trece în rândul cetăților bine fortificate. Însă toate acestea n'au pentru rușii pravoslavnic nici o valoare precumpănitoare față de faima religioasă ce i-o sancționează Tarul Nicolae I în ucazul ce-l dădu cu prilejul înfățișării din ordinul lui a unei universități în Kiev, — denumit în proclamația imperială: „leagănul credinței strămoșilor” poporului slav. Insuș Alexandru II adaugă denumirii predecesorului său titlatura următoare: „Ierusalimul Sfintei Rusii” (rescriptul imperial din 26 August 1826, adresat I. P. S. Sale mitropolitului din Kiev). Aceste două documentare denumiri sunt îndestulătoare, ca să scoată la iveală importanța ce o are Kievul pentru ortodoxismul celei mai mari țări din Europa.

Mănăstirea Pecerski, cunoscută sub numele de Lavra Pecerski, este cea mai veche, și numărul pelerinilor ce se revarsă în fiecare an și din toate unghiurile imensului imperiu, întrete socoteala închipuirii. Lavra este în același timp cel mai vestit lăcaș religios, iar minunile icoanelor

sunt fapte despre cari se știe până în adâncurile depărtate ale Rusiei.

În anul 1803 — spune tradiția — un călugăr dela mănăstirea Athos își sălășlul sfințita față într'una din văgăunile muntelui, pe care se află azi clădirea vestitei deținătoare a icoanelor făcătoare de minuni, văgăuni ce odinioară — spune iarăși tradiția — slujeau de adăpost și ascunzătoare hoților de codru. Repede se lăși prin împrejurimi și de aici tot mai încolo renumele despre cucernicia monahului pustnic și pe fiice zi se adăugau noi aliați la numărul celor ce, dornici de pocăință sau de viață numai într'una cele sfinte, veniră să se aciuze alături de pustnicul grec. Cu vremea — de altfel nu de lungă durată — văgăuna nu mai eră încăpătoare pentru credincioșii ce se lăpădau de cele pământesti; eră nevoie deci de lărgire: se săpară nouă văgăuni pe lângă cea existentă și pentru a da o înfățișare potrivită Credinței, se clădi o biserică, pe care smeriții tovarăși ai călugărului o botează „Biserica Pecerski” (văgăună în rușește: Peciora). În limbajul oriental „lavră” înseamnă locul acoperit de lumina zilei, văgăuna unde evlavioșii, retrăgându-se din viața lumească, se refugiază închinându-și ființa lor sufletească rugăciunilor și canoanelor. Cuvântul de „lavră” din vremile trecutului religios se alipi, încă dela răspândirea creștinismului, numelor lăcașurilor sfinte, cuvânt pe care și slujitorii bisericești ruși de căpetenie îl leagă de numele celor mai de văză mănăstiri, — de pildă: Lavra Troțko-Sergievscăia din Moscova Lavra Stoiato-Troțko-Alexandro-Nevscaia din Petrograd, și altele.

Mulțimea de mănăstiri din Kiev alătuiește o unică și originală înfățișare în toată Rusia; numărul lor cel mare ocupă o suprafață ce ar putea servi înființării unui oraș. În cuprinsul acestei întinderi de pământ se găsec șasesprezece biserici, una mai măreață ca alta, unde aurăria, argintăria și petrite scumpe sunt în belșug, uimitor; în jurul fiecărei biserici, clădiri peste clădiri în stilul mănăstiresc, unde viețuesc călugării și servitorii Domnului, și unde află găzduire creștinească pelerinii, vizitatorii și ori și ce muritor apucat de noapte prin partea locului, — în deosebi sărăcimea este primită cu umanitarismul caracteristic credinciosului care „dă cu o mână, fără să știe cealaltă”. Cei avuți însă plătesc găzduirea, plată ce este lăsată la bunăvoința fiecăruia. Mulți pelerini, ce și-au îndreptat pașii către Kiev străbătând distanțe obositoare supraomenești, sunt obiectul unei ospitalități osebite, — cea mai mare parte din ei ierneză în chilile mănăstirilor; îngrijirea și hrana le capătă gratuit, așa că la ivirea primăverii pelerinii, reluând drumul locurilor înfundate ale Rusiei, duc cu ei nu numai amintirea generosității, dar și un suflet pocăit și întremat. Ospătăriile sunt servite numai de monahi; — cât despre bucate, deși foarte gustoase și curat pregătite, sunt mereu aceleași zi de zi, an de an; alimentația constă din pește, carne și legume preparate cum s'a apucat din moși. „Cvasul” este unica băutură de masă. În apropierea fiecărei ospătării este câte-o ceainărie, — ceaiul nu lipsește din coliba celui mai sărman rus, care se simte mândru dacă are și samovar. Principala ceainărie dispune de

preparandia să aibă manualele necesare și ne-
cepționate, căci în caz contrar va fi silit a
procede cu cea mai mare rigoare față de in-
stitut⁹⁾.

Tot astfel se ordonează, ca diplomele în-
vățărești să se libereze în 2 limbi: românește
și ungurește⁹⁾.

La începutul secolului prezent, în atmosfera
nizuinelor și a luptelor poporului maghiar pen-
tru a-și câștiga atribuțiile idealului său național,
se iviră, firește, și tendințe de a reformă și mo-
difică învățământul poporal și prin aceasta re-
formă a se apropia cu un pas puternic și mai
cu succes de realizarea scopului final al progra-
mului cultural politic: asimilarea popoarelor „cu
buze nemaghiare” prin răspândirea limbei și a
culturii maghiare. (Va urma.)

¹⁾ Ordinul ministerial din 30 Maiu 1903 Nr. 30897.
²⁾ Rescriptul inspectorului Varjassy, de 22 Iunie 1903, Nr.
1844. ³⁾ Actul consistorial din 26 Iunie (9 Iulie) 1903, Nr.
3465. ⁴⁾ Articolul de lege XXVIII—1876. Ordinul consist.
din 11/24 Sept. 1903, Nr. 4355. ⁵⁾ „A magyarországi vár-
megyék, törvényhatóságok jogu, valamint rendezett tanácsu
városok hivatalos neveinek legyzéke, a magyar kir. bellgy-
miniszter megbizásából kiadja az országos községi törzs-
könyvbizottság Circularul ministrului de culte Nr. 2797 —
1903 Act consist. 22 Maiu (4 Iunie) 1903, Nr. 450. ⁶⁾
Actul cons. 24 Iunie (7 Iulie) 1905 Nr. 2659. ⁷⁾ Ordinul
ministerial din 19 Oct. 1906, Nr. 91207 Rescriptul inspect.
Varjassy din 24 Oct. 1907, Nr. 3974. ⁸⁾ Ordinul minister-
ial din 13 Aprilie 1908, Nr. 21747. Act consist. din 10/23
April 1908, Nr. 2425. ⁹⁾ Ordinul ministerial Nr. 25220
1907. Rescriptul consistorial din 9/22 Aprilie 1907, Nr.
1889—1907.

INFORMAȚIUNI.

**Majestatea Sa regina Maria, către profesorii
ardeleni.** La omagiile de recunoștință și devo-
tament ale profesorilor ardeleni, întruniți în con-
gres în Sibiu, exprimate prin dl general Traian
Moșoiu, Maj. Sa regina Maria a binevoit a răs-
punde prin următoarea telegramă:

„Dlui gen. Moșoiu, com. trupelor din Tran-
silvania. Din Palatul regal. București, 23 Ianuarie.

Cu mare bucurie am primit urările, pe cari
mi le-ați transmis din partea Corpului didactic
secundar de peste munți, adunat în congres la
Sibiu, și Vă rog, să arătați tuturor viile mele
mulțămiri pentru sentimentele de dragoste și
devotament, de care sunt însuflețit față de tron.
Mari sunt meritele profesurii ardeleni, care
mână în mână cu preoțimea, în împrejurările cele
mai grele și apăsătoare, sprijinindu-se numai pe
dragostea și jertfele materiale ale poporului, a
muncit vitejește pentru răspândirea învățămân-
tului în limba națională, ținând pururi aprinsă fă-
clia credinței în viitorul neamului românesc. Acum,
când ceasul unirii și al libertății a sunat, sunt
sigură, că luminătorii poporului român de peste
munți își vor da întreaga măsură a devotamen-

un samovar ale cărui dimensiuni ocupă un spa-
țiu respectabil, — în toată Rusia nu-i un al doi-
lea uriaș, nici măcar aproape de mărimea samo-
varului din Kiev. De jur împrejurul acestui imens
bazin sunt robinete, din care curge băutura în-
călzitoare și favorită, — adică apă caldă, fiindcă
ceaiul și zahărul și le aduce cu sine invitatul;
fiecăre are dreptul numai la un singur pahar,
dacă uită să se pro vadă cu cele trebuitoare.

Toiul pelerinajului este în Iulie, când în
vastele curți ale mănăstirilor se desfășoară un
spectacol demn de văzut. Toate clopotele își
resfrâng variatele lor sunete în văzduh; masse
compacte de oameni se înghesuie să pătrundă
prin porțile larg deschise; coloane groase de că-
lători, porniți pe jos din propria lor voință cu-
cernică, sosesc neîntrerupt, iar pe lângă zidurile
împrejmuitoare cersitorimea murdară, schiloadă,
neputincioasă, asurzește urechile evlavioșilor, în-
figându-se care mai de care să adune cât mai
mult. Cel ce vine pentru întâia dată, intră pe
poartă buimăcit de sgomotul, înghesuiala și as-
pectul curios al spectacolului, căruia numeroa-
sele clopote ce n'au o clipă de răgaz îi dau o
și mai stranie, totuși impresionantă caracteristică.
Sunt pelerini ce răsar din Finlanda, din Crimeea,
din Caucaz, din munții Urali, până și din stepele
Siberiei. Și privitorul neobișnuit ar rămâneă ui-
mit văzând, în rândurile acestor călători fanatici,
persoane de bună condiție, oameni bine îmbră-
cați, cari prin exteriorul lor, te fac să-i crezi în-
stăriți; majoritatea însă e reprezentată de sdren-
țaroși, jerpeliții ce se strâng de pretutindeni, pur-
tând la brâu o cană și un samovar, iar în spi-

tului lor pentru cultura națională și pentru buna
îndrumare a tinerimii¹⁰⁾. — Maria.

Profesor universitar. Dl Dr. Romul Căndea,
profesor la seminarul Andreian din Sibiu, e nu-
mit de profesor la catedra de istoria bisericească
a facultății teologice din Cernăuți. Dl Dr. Căn-
dea e un bărbat de școala de mare valoare și
un distins membru al corpului nostru didactic.
Promovat de doctor în teologie sub auspiciu im-
peratoris, a făcut timp de 4 ani studii speciale
de istorie la renumitul istoriograf german Lam-
precht și a luat doctoratul și în filosofie. Felicităm
noul profesor universitar și în același timp
și facultatea teologică a fraților noștri bucovineni
pentru excelența achiziției.

Școli de topometrie. Guvernul român a ho-
tărât înființarea a două școli de topometrie pe
lângă universitățile din București și Iași, în cari
se vor pregăti ingineri însărcinați cu executarea
lucrărilor cadastrale.

† **Alexandru Negrea-Gușeală**, v.-colonel la
reg. de inf. 33 din Arad a încetat din viață Du-
minecă în 13/26 Ianuarie, după lungi și grele
suferințe, în etate de 65 ani. Moartea simpaticu-
lui colonel român lasă adânci regrete în inima
tuturor, cari l-au cunoscut.

**Reprezentanții României mari la conferința
de pace** sunt următorii: *Ionel Brătianu*, primul
ministru al României, *Tache Ionescu*, distinsul
diplomat român, *Angelescu*, ministru de instrucție,
Generalul Coandă, *Dr. Creangă*, specialist eco-
nomic, *Giuvăra* din partea presei, *Dr. Alexandru
Vaida-Voevod*, ministru fără portofoliu al Ardea-
lului la București și *Dr. Caius Brediceanu*, viitor-
ul prefect al Caraș-Severinului.

✓ **Sășii protestează.** Agenția Dacia a fost au-
torizată a desmînți în modul cel mai categoric
știrea lansată intenționat și ticluită de ziarul
„Az Est” din Budapesta, că Consiliul Dirigent
sau armata română ar fi silit națiunea săsească
a declară alipirea sa la regatul român. Consiliul
național săsesc-german din Transilvania își ex-
primă prin agenția Dacia cea mai adâncă in-
dignare a sa față de astfel de minciuni și ori
și când declară, că hotărîrea Sășilor este un
act al lor propriu, săvârșit nu — cum a anunțat
ziarul „Az Est” — silit de armata română sau
de Consiliul Dirigent, ci pur și simplu în urma
prefacerilor și a nouilor relațiuni politice.

Regatul român pentru studențimea noastră.
Incepând cu 1 Februarie se vor primi la toate
facultățile universității din București 300 de stu-
denți din Transilvania, pe seama cărora s'a pus
la dispoziție mijloacele necesare, din cari vor fi
întreținuți în mod gratuit.

**Apel către negustorii și meseriașii români
pin Arad și comitatul Arad.** Comercianții și me-

nare o legătură de piele, în care își pun provi-
ziile necesare lungului drum. Infirmități de tot solul
nu lipsesc, fiindcă sacrificiul ostenețelor lor nă-
dăduesc a fi răsplătit cu prisosință în fața icoa-
nelor făcătoare de minuni. Mai ales orbii întrec
în număr pe nenorociții invalizi, și fizionomia
lor este cea mai respingătoare. Cu părul lătos,
nepieptat, îmbăcsit, cu bărbile până în brâu
printre firele cărora se odihnesc neturburate re-
sturi de grăsime, fărimituri de pâine, picături de
lapte, și cu orbitele ochilor supte și închise, ne-
norociții aceștia lipsiți de simțul vederii nu pot fi
descriși de nici o pană, — trebuie să-i privești
ca să știi cum le este înfățișarea respingătoare,
dar tragică. Printre pelerini ființează și de acei
cari își petrec vremea vieții lor bătătorind drumul
de acasă la Kiev, dela Kiev acasă, de unde
abia sosiți reiau aceeași cale, retur, până ce nu-i
mai duc picioarele. Pe ici pe colo, câte unul
plecat de pe țărnul Mării Albe pentru ca să-și
facă mătânile în fața icoanelor din lavrele Kie-
vului, nu pregetă s'o pornească de aici înainte
cătră pământul binecuvântatului și de Dumnezeu
alesului Ierusalim.

Mulți din pelerini cad în mersul lor isto-
viți de oboseală, de slăbiciune plătind cu viața
lor năzuința evlaviei înainte de a fi ajuns acolo
unde-i izbăvirea de păcate, unde-i sănătate,
unde-i minunea minunilor; alții, isbutind să ia
o mână de colb de pe pământul căruia îi fu
hărăzit cea mai mare cinste cerească: Ierusalimul,
sau un bulgăre din pământul vestitului Kiev,
la întorcere n'au o soartă mai bună ca cei
dintâi. (Va urma.)

seriași români din Arad și comitatul Arad sunt
rugați să participe la adunare constituantă pen-
tru înființarea unui sindicat, ce va avea loc în
Arad, la 2 Februarie 1919 st. n. la 10^{1/2} ore a.
m. în școala confesională din curtea bisericii
(piața Thököly). Arad, din ședința de constituire
ținută în 19 Ianuarie 1919. *Iustin Olariu*, preșe-
dinte. *George Papp*, secretar. — Rugăm să se
comunică acest apel cu cei interesați.

Înființarea unei bănci Industriale-comerciale.
În congresul directorilor băncilor românești con-
vocat de șeful resortului comerțului dl Dr. V.
Bontescu pe ziua de 2/15 Ianuarie s'a hotărât
înființarea „Băncii centrale industriale-comerciale”,
cu un capital social de 5 milioane coroane, în
acțiuni de câte 500 cor. Terminul de subscriere
s'a fixat până în 2/15 Febr. a. c.

Rutenii se rup de Ungaria. Adunarea națio-
nală a Rutenilor, ținută în 21 Ianuarie n. în Hust
a proclamat ruperea comitatelor rutene de Un-
garia și alipirea lor la Ucraina.

† **Vasile Papp** paroh în comuna Cor-
bești după o boală scurtă în ziua de 28 Dec.
1918 st. v. în etate de 46 ani au trecut la cele
eterne. Actul înmormântării s'a îndeplinit la 30
Decemvrie 1918 st. v. în Topa de sus, partici-
pând la serviciul funebral preoții din jur. Pe
calea cea de pe urmă răposatul a plecat din
casa părintească, din Topa de sus, a veteranului
tată Vasiliu Papp (senior) paroh, ases. cons. pe-
trecându-l pe aceasta cale o mulțime de popor
din Topa de sus, Corbești și de prin satele din
jur. Panegiricul a fost rostit prin preotul George
Boțoc din Ceisoara parentând în cuvinte du-
loase pe răposatul, luându-i ultimul rămas bun
dela toți ai săi. Gh.

**Pierderile României în animale sub ocupația
germană.** După o statistică a administrației mi-
litare germane, România a pierdut în cursul
celor 24 de luni a ocupației: 83.000 de cai în
valoare de Lei 58.000.000; 1450 măgari și cățari
în valoare de Lei 1.015.000; 220.550 vite cornute
în valoare de Lei 220.000.000; 317.000 de porci
în valoare de Lei 95.100.000; 1.463.000 de oi,
în valoare de Lei 87.780.000 și 41.000 capre în
valoare de Lei 2.050.000. Valoarea totală a lip-
surilor în animale este de Lei 465.000.000. Va-
loarea tuturor pagubelor, cauzate de Germani și
aliații lor în cursul ocupației este evaluată de
Lei 8 miliarde.

**Reuniunea învățătorilor dela școalele con-
fesionale gr.-or. române din protopopiatele aradane
I—VII.** Membrii comitetului sunt rugați a se în-
truni Joi în 6 Februarie (24 Ianuarie) a. c. 9 ore
a. m. în școala centrală din Arad, pentru luarea
dispozițiilor cu privire la reînceperea activității
reuniunii și discutarea afacerilor congresului con-
vocat pe 10/24 Februarie a. c. la Sibiu. Arad,
la 11/30 Ianuarie 1919. *Ioșif Moldovan*, preșe-
dinte, *Nicolae Cristea*, secretar general.

Notă. Din cauza legăturii postale întrerupte
între Ungaria și Ardeal, membrii Reuniunii, cari
vor participa la congres, să se anunțe dlui cassar
Iuliu Groșorean în Gașa p. u. Világos, unde au
să trimită anticipative în speșele congresului 5
cor. iar pentru banchet 10 cor.

Preoții în parlament. A apărut — scrie
„Viitorul” din București — decretul lege, prin
care și preoții au dreptul să fie aleși în came-
rile legiuitoare. Ne bucurăm de aceasta, fiindcă
nu se putea ca frații lor învățători să aibă acest
drept, iar preoții să fie lipsiți de el.

Atât învățătorul, cât și preotul trăesc în
mijlocul poporului și cunosc de aproape toate
nevoile lui materiale și morale; vor veni însă
în discuția camerilor și chestiuni de organizație
bisericească și nimeni nu poate să spună cuvânt
mai luminat și mai temeinic ca preotul.

Peste Carpați, marele mitropolit Andrei
Șaguna a dat poporului român ortodox, statutul
organic, cea mai binefăcătoare constituție admi-
nistrativă bisericească, alcătuită în vederile în-
temeietorului religiei creștine și ale apostolilor
săi. Și biserica astfel organizată a fost peste
Carpați stânca de granit, prin care s'a păstrat
și s'a desvoltat ființa neamului românesc.

În România-mare, biserica ortodoxă urmează
să fie una la fel organizată, și să formeze cea
mai de seamă instituție pentru înălțarea și în-
tărirea morală a sufletului românesc.

Mulțămii publică. A doua zi de Crăciun cu
ocaziunea sfințirii alor două stindarde naționale

În comuna Ucriș, dna Dr. *Pintia n. Meșianu*, din Tinca, a binevoit a colecta suma de 349 coroane pentru procurarea unui clopot pe sama sfintei noastre biserici. Mulțămindu-i atât în numele meu, cât și a credincioșilor, rog pe bunul Dumnezeu să-l răsplătească, iar donatorilor să le dăruiască viață și sănătate. P.-Susag, la 3/16 Ianuarie 1919. — *Ananie Serb*, adm. par.

Redactor responsabil: *Dr. Teodor Botiș*, profesor

PARTEA OFICIALĂ.

Convocare.

Conform hotărârii aduse în ședința conferinței învățătorilor ținută la 10/23 Ianuarie a. c. în Sibiu, prin aceasta convocăm

congresul

învățătorilor români dela școlile confesionale, de stat și comunale din Ardeal, Banat și părțile ungurene, pe ziua de Luni 11/24 Februarie a. c., la Sibiu în sala de ședință a comitatului, cu programul următor:

1. La ora 8 dimineața invocarea Duhului sfânt în ambele biserici românești.
2. La ora 9 a. m. deschiderea congresului.
3. Constituirea congresului
4. Raportul școlii primare față de stat și biserică.
5. Organizarea învățătorilor.
6. Reorganizarea învățământului primar și organizarea culturală a poporului.
7. Prelucrarea planului de învățământ.
8. Pregătirea și recrutarea învățătorilor.
9. Salarizarea.
10. Constituirea uniunii învățătorilor.

Membrii congresului sunt toți învățătorii români din Ardeal, Banat și părțile ungurene. Membrii vor plăti la adresa colegului *Nicolae Iordan* în Sibiu suma de 5 coroane și totodată și 10 cor. pentru participare la banchet.

Cari au plătit aceste taxe vor primi cvartir gratuit.

Toți aceia cari au vre-o propunere în legătură cu obiectele puse la ordinea zilei vor binevoit a o trimite în scris colegului *Romul Botezan*, Sibiu, strada *Brückeri* cu trei zile înainte de ținerea congresului.

Pentru încvartirare să se anunțe la colegul *Botezan*.

În privința călătoriei se vor lua dispoziții ca învățătorii să poată călători gratuit pe calea ferată, pe baza certificatelor extradate de consiliile naționale locale.

Sibiu, 10/23 Ianuarie 1919.

Gheorghe Andraș, secretar. *Iuliu Vuia*, preș. conf.

Concurse.

Pentru vacantul post învățătoresc-cantoral dela școala a doua gr.-or. rom. din *Micherechiu Méhkerék*, cottul Bihor, protopopiatul Tinca, cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest ziar.

Plata e următoarea: Salar fix 1000 cor. solvit anticipative din spesele culturale, cvartir liber cu grădină și stolele cantonale de unde va fi chemat și ajutorul de stat, care însă nu se garantează.

Alesul e dator să conducă strana a doua și să instrueze școlarii pe cântări și să-l conducă la biserică.

Reflecții sunt îndatorați a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din *Micherechiu* pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și cele rituale, iar recursurile lor adresate comitetului parohial să le înainteze protopresbiterului concernent în *Méhkerék* (Bihar m.).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Nicolae Rocsin*, protopop.

—□—

3—1

Pentru îndeplinirea parohiei *Buzad*, cu filia *Banița*, protopresbiteratul *Lipovei*, devenită vacantă prin decedarea parohului *Ioan Călușeriu*, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de

sub Nr. 4542/1918, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele acestei parohii sunt: 1. Casă parohială cu grădină. 2. O sesie parohială de 34 jughere conform foaiei catastrale. 3. O grădină estravilană în mărime de 1/4 jugher. 4. Birul legal. 5. Stolele legale. 6. Eventuală întregire dela stat. Din venitul parohial jumătate compete văduvei preotese în senzul §-ului 26 din reg. pentru parohii, până la 19 Octomvrie (1 Noemvrie) 1919. Alesul are să supoarte dările publice în măsura venitului ce beneficiază.

Parohia e de clasa a III-a, deci reflecții au să dovedească, că posed asemenea cvalificațiune, iar recursurile ajustate cu documentele recerute în original și atestat despre serviciul prestat până aci și adresate comitetului parohial gr.-or. rom. din *Buzad*, să le subștearnă P. On. oficiu protopopesc gr.-or. rom. din *Lipova* (*Lippa*), îndatorați fiind a se prezenta în sf. biserică din loc în cutare Duminecă ori sârbătoare — sub durata concursului, pe lângă stricta observare a celor cuprinse în §-ul 33 din Reg. pentru parohii — spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea recerută, iar cei din alta dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale dlui episcop diecezan de a putea reflectă la această parohie.

Buzad, din ședința Comitetului parohial gr.-or. rom. ținută la 26 Decemvrie 1918 (8 Ianuarie 1919).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Fabrieșu Manuilă*, protopresbiter tractual.

—□—

3—2

Conform dispozițiunii Ven. Consistoriu orădan de sub Nr. 2549 B. 1918 pentru îndeplinirea vacantei parohii *Suplac* de clasa II se publică earăși concurs cu termen de alegere la 30 de zile dela prima publicare.

Beneficiul constă din pământ parohial de 4 1/2 jughere, câte o măsură (30 litre) cucuruz ca bir dela fiecare casă, stolele îndatinate și întregirea dotațiunii dela stat. De locuință se va îngriji preotul ales, care va avea a catehiza la școlile din comună.

Întru cât în termenul concursului nu s'ar insinua reflecții cvalificați de clasa II cu încuviințarea specială a Ven. Consistoriu din *Oradea-mare* vor putea fi admiși în candidare și reflecții de clasa III.

Reflecții au să se prezinte la sf. biserică din *Suplac* în cutare Duminecă ori sârbătoare pentru a cânta ori a celebra și predică, având recursurile lor instruate conform prescrișelor reg. pentru parohii, adresate comit. parohial a le trimite la subscrișul în *F. Giriș. Feketegyörös*.

Petru Sârbu, protopopul *Beliului*.

—□—

3—2

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci dela școala gr. or. rom. din *Inand* com. Bihor ppiatul *Tinca*, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele cu acest post sunt: 1. În bani gata Cor. 39120; 2. 8 jughere 1301 st. pătrați pământ arător, a cărui venit după detragerea dării, care are a o suportă alesul face Cor.: 210. 3. Locuință în natură și grădină de legume 1121 m. □. 4. Venite stolare Cor. 51.

Cel ales va conduce strana fără altă remunerațiune.

Pentru orientare se aduce la cunoștință celor interesați, că întregirea salarului conform legilor existente pentru fostul învățător a fost votat de ministeriu.

Recursurile ajustate cu documentele recerute sunt a se înaintă P. On. Oficiu protopresbiteral din *Micherechiu* (*Méhkerék*), iar reflecții vor avea a se prezenta în vre-o duminecă ori sârbătoare în sfta biserică din *Inand* spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Inand, din ședința comitetului parohial gr. or. rom. ținută la 26 Decemvrie 1918 st. v.

Ioan Bonașiu, president. *Vasilie Mihalca*, notar

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin*, protopop.

—□—

3—2

Pentru îndeplinirea parohiei *Fișcut* (*Temesfűskut*) protopresbiteratul *Lipovei*, devenită vacantă prin strămutarea preotului *Terentie Ciorogariu*, în conformitate cu concluzul Veneratului

Consistor de sub Nr. 4440/918 se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu parohia sunt: 1. Un intravilan de 800 st. lângă biserică. 2. Una sesiune de pământ în estenziunea folosită până aci. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Eventuala întregire dela stat.

Alesul e îndatorat a solvi toate dările după întreg beneficiul parohial și a catehiza în școala confesională din loc, fără altă remunerațiune.

Parohia este de clasa a II-a, dela reflecții se pretinde deci asemenea cvalificațiune, cari vor avea a-și subșterne recursurile lor în termenul concursual P. On. *Domn Fabriciu Manuilă* protopresbiter gr.-ort. rom. în *Lipova* (*Lippa*), ajustate cu documentele recerute precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aci, iar pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §. 33 din Regulamentul pentru parohii a se prezenta tot în termenul concursual în sf. biserică din *Fișcut* în vre-o duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoriă, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual, că posed cvalificațiunea prescrișă, iar cei din alta dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale *Domnului Episcop diecezan* de a putea reflectă la aceea parohie.

Fișcut d n ședința Comitetului parohial gr. ort. rom. ținută la 3/16 Novemvrie 1918.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, protopresbiter tractual.

—□—

3—3

Aviz.

Secția propagandei naționale s'a îngrijit, ca să apară în curând colecții de cântece naționale, azi de mare trebuință pentru fiecare comună românească. Publicația se face în broșuri separate, ca: 1. Cântece naționale pentru 2 voci, (școlari) prețul 6 Cor. 2. Cântece naționale pentru cor de bărbați prețul 10 cor. 3. Cântece naționale pentru cor mixt prețul 12 cor. Cheltuielile cu posta subînțelese în preț. Broșurile sunt în lucrare și apar în termen de 2—3 săptămâni. Fiecare comună românească să grăbească ale comandă fără întârziere trimițând prețul pe adresa: *Dr. Ioan Suciu*, Sibiu strada *Cisnădiei* Nr. 4. etajul I. Nr. 46. Venitul curat al acestei întreprinderi este merit pentru augmentarea „Fondului pentru propaganda românească”. Sibiu, 18 Dec. n. 1918. Secția Propagandei Naționale.

—□—

10—5

Dr. Cornelia Moga fost asistentă la clin ca II-a de interne din *Budapesta*, aduce la cunoștința onor. public că s'a strămutat la *Arad*, str. *Sina* Nr. 1/b, unde ordonează zilnic pentru boale interne și de nervi. Totodată deschide laborator pentru cercetări chemice, bacteriologice, terologice și laborator *Röntgen*.

x—6

Aviz.

Prin aceasta aducem la cunoștința on. public, că

Croitoria Diecezană

(strada *Deák Ferencz* Nr. 35) și-a reînscut activitatea.

Primește

pentru renovare, transformare, întoarcere: haine civile și îmbrăcăminte proești. Confeționează: haine civile, ornate bisericesti, prapori, steaguri, epitafe, perdele, măsaie etc. etc. :: :: prompt și pe lângă prețuri convenabile.

Cu stimă:

Librăria Diecezană, Arad.